

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztőségi szállás:
a szentgyház utcába, Kendeffy-ház 487 számánál.
Kiadó hivatal:
Stein János könyvkereskedésében.

Előfizetési díj:
Évnyegyenként 3, félre 6 pfrt, külföldre évenyenként 4 pfrt.
Megjelenik a K. Közlöny minden Kedden, Csütörtökön és Vasárnap.
Hirdetések minden egyes hirdetés után 10 pkr bérletdíj és minden négyhúszados egy sor után számítandó 4 pkr beküldése mellett közzétételnek.

A lap szellemi érdekeit illető közlemények a szerkesztőséghez, az anyagi ügyeket tárgyzók u. m. előfizetés, hirdetések, reklamátiók sat. a kiadó hivatalhoz utasítandók bérmentesítetten.

Az ipar, s terménýtárlat bezáró innepélye.

Kolozsvár, nov. 27. 1857.

Ma ismét egy emlékező innepélynek valánk tanúi; a helybeli tanácsház gyűléstermében, a közönség által oly nagy részvétellel látogatott ipar és terménýtárlat bezárattott.

A szép számmal begyűlt halgatóság előtt gróf Mikó Imre ö nagyméltósága, az alább következő beszédet tartá:

Uraim!

Midőn néhány nappal ezelőtt szerencsés voltam megnyitni azon tárlatot, melynek ez egybegyűlésünk legutolsó jelenetét teszi, kíváltképpen oda voltak irányozva szavam: hogy zsenge kísérletünk irányában a közönséget arra kérjem, miképp igényeiben mérsékelt s a sok gátló körülményt tekintetbe vevő legyen.

Azóta a tárlat ideje lefolyt, százanként látogatván azt helybeli és vidéki minden rendűek és sorsuak; megfordultam ama termekben gyakran, értesültem sok különböző vélemény felől, s bár voltak, kik hazánk néhány vidékét és iparágait bővebben óhajtották volna képviselve látni, azokkal, mik kiálltva voltak, megelégedetlenséget kifejező nyilatkozatot egyet se hallottam. Örömrzést ellenben sok vidám arczon láttam, reményt és új kedvre ébredést sok komoly férfi szeméből olvastam. Ma, e perczen, mint vigasztaló tény áll előttem az: hogy tárlatunk az önbizalom éltető erejét hazánkfiainban nemes lángra gyújtotta, mely — adja Isten — váljék tartós és termékenyítő meleg hazafiai tüzzé.

Szabadjon hivatkoznom egyedül a bíráló szakosztályok nem sokára a közönség elé jutatos jelentéseire, melyeken azon már most valódi alapon nyugvó s meggyőződésé vált hiedelem vonul keresztül, hogy nálunk sem a gazdasági, se a kéz- és gyárműipari téren nem a munkás szellem, nem a jó ízlés és alkotó képesség, nem is a ki-

tartás hiányzik; hanem először is, másodszor is, harmadszor is a pénz, azaz befektetési és üzleti tőke; hiányzik a piac, és a mi ide viszen, a vasút!

Elfordíthatlan bizonyosságai ennek a kolozsvári, kudzsi, maros-vásárhelyi, görényi, füleli és krásznai gyárak; a kolozsvári, nagy-szebeni, brassai, besztérczei, tordai és szászvárosi iparkészítmények; a Szamos, Maros, Küküllő és Olt-melléki bűzák, borok és gyümölcsök, melyeket mindenki láthatott és megíthetett.

Ugy hiszem, bátran kimondhatom a felletti köz-örömrzést, hogy nekünk iparczikkeinkkel magunkat megsegélyeznünk okunk nincs, sőt sokat láthatánk olyat, a mi az igazságos nézőben büszkítő önértzetet ébresztett.

Vajha mostani győze kísérletünk a gazda- és iparos osztály e felébredt önértetének megszilárdítására valamit tenni képes lett volna! Ez lenne az elbirtott mag: — a további, a siker és áldás Isten kezében van, melyet az igaz igyekezet előbb-utóbb kiérdemel.

Ezzel azonban korántse azt akarom mondani, hogy tehát bármiben is az ipartőkély mai európai színvonalán, vagy csak saját helyzetünkön és hazai viszonyainkon felül állnánk; szavam annyit tesznek, hogy nálunk, ha üzleti tőkével bíró a kéz- és gyárműiparos, valamint az értelmes gazda is, helyét megállja, s egyik a meghonosult iparágakban jeles iparkészítményt, a másik bármely szomszédos piacon megjelentethető mezőgazdasági terméket kiállítani képes.

És én ez öntudatra jutásban tárlatunk erkölcsi eredményeinek öszletét hiszem kifejezhetnek.

Nem kétélen azonban, uraim: lehetnek olyanok, kik szerény tárlatunkra kicsinylőleg néznek le, — mert talán itt is mindjárt tőkéletest óhajtottak volna; de hogy ez, kezdeményeknél s kivált a mienkhez hasonló korlátolt helyzetben lehetetlen, nem

kíván bizonyítást. Ez senkit el ne hűtsön, iparunk és tárlataink jövője iránt támadt vigasztaló hitében meg ne ingasson. Egyfelől a gazdasági egyesület és iparkamara a mit díszreteresen elkezdett, folytassa tovább is ernyedetlenül; más felől a kézműiparos osztály is igyekezzék takarékos, rendes élet és folytonos munkásság által műhelyét, a gyárnak gyár-épületét, a földbirtokos udvarát és birtokait kellően felszerelni, új munkásság, eleven élet vidám zaját állítani az eddigi egykedvű, olykor borus csendesség helyébe, ne zárkozzék el a haladó iparvilágtól, s midőn alkalom nyílik rá, ne vonakodjék a verseny nemes terén másokkal megjelenni: és ekkor lesz megifjodott iparélet hazánkban is, lesz a mostaninál gazdagabb és fényesb tárlatunk nekünk is.

És most nincsen egyéb hátra, mint ki-oztanunk azon érmekezt és okleveleket, melyekkel az erdélyi gazdasági egyesület és kolozsvári kereskedelmi és iparkamara az imént lefolyt tárlatban kitűnő sikerrel résztvevő honfitársainkat megtszteni és ki-tüntetni kívánta. Fogadják, kérem, az illetők a nekik szavazott egyszerű és cse-kély adományt, mint e nevezetes nap ked-ves emlékjelét; emelje annak értékét azon gondolat, hogy azt buzgó hazafiai indulat adta munkás és közügyesrető honfiaknak; fűzzék egy koszoruba ez érmeke és okleve-lek azok birtokosait egymásnak, a hazának és minden jó honpolgárnak szeretete által, s emlékeztessék őket arra, hogy bár azok kiérdemelt díjai az iparszorgalomnak, de egyszerűsmdn erkölcsi foglaló gyanánt szol-gálnak az iránt, hogy az illető iparágaknak kiki továbbra is hű előmozdítója és ápolója lesz, serkentvén többeket és másokat is a nemes és erkölcsi ösztálékban nem szű-kölködő példa követésére.

Végül legszivesebb köszönetemet feje-zem ki a tárlatrendező bizottság és bíráló szakosztályok általam igen tisztelt elnökei-nek, és minden egyes tagjának lelkiismeret-es, huzamos és sikeres fáradozásaiért. Is-

ten áldását kérem a hazai összes iparágak minden igaz munkására, s a gyűlekezetre, honfitársainkra, s ezzel tárlatunkat bevég-zeltnek nyilvánítom.

Mely többszörösen megéljenzett, s ha-zánk feőzükségeit tárgyalottan érintő szónoklatot az iparkamara elnöke Dietrich Sámuel urnak következő beszéde követte:

Uraim!

Az erdélyi gazdasági egyetel nagyméltóságu elnöke hazafias és lelkes beszédé-hez, magam is, mint a helybeli kereske-delmi és ipar-kamara elnöke, néhány szót kívánok csatolni. — Legyen szabad lege-lőször is tolmácsolnom az iparos és ke-reskedelmi osztály azon kifejezhetetlen örömrét, a melyet a hazai gazdaszat és ipar ez ünneplés testvéri kézfogása fe-llett mindnyájan éreznünk. A kereskedelmi és ipar-kamarát, minden intézkedéseiről, azon határozott nézet vezette, hogy ha-zánk anyagi felvirágzását csak is a mezei-gazdaszat tökéletesbuló alapján várhatni. Mert miként értelmes és tehetős iparos osztály csak is értelmes és tehetős gazd-szati osztály mellett fejlődhetik ki, ugy a földműves is csak akkor számíthat biztos anyagi jólétre, ha nyers termékeinek fel-dolgozás és fogyasztás által az iparos és kereskedő kellő árt tud szerezni.

Mennyiben felelt meg e kiállítás, kü-lönös tekintettel az ipar osztályra, azon igényeknek, a miket az elmondott nézet-ből arra alkalmazhatni, oly kérdés, a melyre csak akkor felelhetünk méltányo-san, ha mind azon körülményeket tekin-tetbe vesszük, a mik között hazai iparunk mozog. Ha nem tévesztjük szemünk elől helyzetünk elszigeteltségét, közlekedési eszközeink fejletlenségét, s azon anyagi és szellemi segély hiányát, a mikre nézt miveltbb országokban egész sorával az intézketeknek rendelkezhetni, a lelelet nem lesz kedvezőtlen; sőt segély-eszközeink ekkora hiányai mellett azon örvendetes

SAPHIRA.

Koszoruzott pályamű.

Irta

HALMÁGYI SÁNDOR.

IV.

A balítélet ostora.

(Folytatás.)

— Oh édes jó atyám! miért is nem vándorolunk el innét messze, messze, túl a hegyeken, idegen tájakra, csöndes magányba, el... ki e városból, a melyben annyi rossz, annyi haláltan ember kiált ránk!?

— De hova, édes gyermekem? — kérde az öreg Boncza, mint látszik, egészen meglepetve e kérdésre, mely még inkább elszomorítá, s egyszerűsmdn kisse ingerlé őt: — hova költözzünk, hova vándoroljunk innét? Kis birtokomat Zetelakán rég elzalogosítottam, s ha lenne is mivel visszaváltani, ki tudja: a balítélet ostora nem pattogna-e ott még mérgesebben fejem fölött!?... Aztán könyvtáram, gazdag laboratoriumom, geológiai, botanikai, s több eféle gyűjteményem, meg... annyi drága emlékek, a melyek a multra emlékeztetnek, mind ide költök lelkemet. Mint a százados tölgyet nem lehet kiültetni, ugy lehetetlen nekem már el-költözni e házból, s új helyet szokni meg. Kor-hadtak már az én életem fájának gyökerei arra, hogy ismeretlen földbe kapaszkodhassanak. Hadd

muljék el az én életem itt, e szomorú épületben, a hol engem oly jól ismer minden, a füstös falak, az ódon butorok, itt ez öreg karos-szék, amott a mennyezetes nyoszolya, itt könyvtáram, amott egy szekrény... Nem, nem!... szentségtörés lenne-e az, ha hűtlenül elhagynám és a pusztaság rideg szellemeinek adnám át e helyet, a hol egykor Godhorszky Czeczilia könnyű lépteinek méla susogása egy teljes életről és ajkainak utolsó sohajtása e mult földi életnek folytatásáról beszélt egy jövő, egy jobb és tökéletesebb világban.

A szerencsétlen agg nemes, a mint e lel-kéből fakadó szavakat mondva, a holdvilágított utcára merengett, nem vevé észre, hogy leánya a sötét szobában a kerevetre borultan a legnagyobb küzdelmet állja ki, hogy zokogá-sát elfojtsa.

Szidónia egyike volt azon sajátoságos véral-katu hölgyeknek, a kiket örömben, búban, de kivált ez utóbbiakban, hamar bizonyos rajongó amagasztaltság ragad meg, s különös, hogy ezeknek erejük szemben a kedélyükre mélyeb-ben ható viszonyokkal éppen abban rejlik, hogy azoknak nyomasztó sulya ellen első pillanatban nem annyira küzdeni, mint inkább magokat alája vetni tudják; de midőn azt hinnéd: gyön-géd lelkük a keserv-érzet megrohanó árjában már végképp elmerült, nem egyszer a hősi-ség önértetével látod magukat kiragadni, s küzdeni bizton a hullámok ellen, mint a ki meg merte előbb mérni azok mélységét.

Azonban ki írhatná le elég hiven e mély kedélyű fiatal hölgy lelki állapotát e pillanathá-tása alatt?

Kedélyvilágában eddig csak egy felhőt is-mert, a mely folytonos borongást okoz, s a melyet már szintugy megszokott volt. Annak tudata vala ez, hogy a balítélet bármely igaz-talanul is sújtá őket, hosszú óvek során meg-

rögzött félreértés ellen hasztalan minden kü-zdés; meg kell nyugodnia abban, hogy szám-üzettek a társadalomból, a mely gyanus jelle-meket nem tűr belében.

De most... egyszerre új felhők támadának: Márkházira nem tudott egy megmagyarázhatlan nyugtalanság nélkül gondolni; mióta gondol-tai vele kezdének foglalkozni, maga se tudá miért, megvetett helyzetük tűrhetlenebbnek tetszett, az embereket rosszabbaknak kezdé tar-tani, s vágyakozása az örök igazságkiszolgál-tatás kegyes beavatkozása után mind békétle-nitőbb lön.

Tegyük még hozzá, hogy eddig szórako-zott, mogorva atyjának keble egyszerre me-gnyílt előtte, s a mellett, hogy ez megdöbben-tőleg váratlanul jött, annak következtében oly titkokba lön egy pillanat alatt beavatva, a me-lyek még szomorubb világot vetének helyzetük tarthatlanságára.

Éppen csak anyja nevé kelle még említeni, hogy lelke fölött az összegyűlt felhők kitörje-nek, s oly szerencsétlenné érezte magát, mint a minőnek még sohase érezte.

Elfojtott zokogással borult tehát a kerevet-re, midőn üldözött öreg atya szomorú vissza-merengéssel a multra és ábrándos célzással egy jövő életre, Godhorszky Czeczilia nevé csak-ugyan kiejtő ajkain, s a szegény leány mind-azt, a mi nyomasztó a kedélynek, fáj a szív-nek és kétségbeejtő a léleknek, egy érzésben és egy pillanatban átérzé.

(Folytatjuk.)

Igazítás: Multkor közleményben 3-dik hasáb, alul-ról számított 14-dik sorban e szó előtt „megmenteni” kimaradt:

— Mondák, hogy szánnak, de végre is a népet rögeszméktől soha se lehet

A jó öreg lelkész sirja.

Vasárnap délután, árnyas cizinteremben, Zöld sírhalm körül ül a falu népe, — Por-lepett ruhában, halvány arcuzattal Fáradt ifjú vándor szól — közéjük lépve: „Mondjátok meg jámbor emberek, a melynek Rózsákkal hintitek drága hantjait? — Kit őriz e sírban a hálás kegyelet? Nyugtassa meg Isten áldott hamvait!

Ezüst fűrtü agg szől, komoly arcuzattal, Melyen boldogító hitnek ül nyugalma, „Egy áldott jó embert, a falu lelkészét, Zárta e hant alá a halál hatalma. Nagy lelke, mint csillag, világolt előttünk S vész és örvények közt nyugalomra vitt, Nyomába reménnyel lépünk a sírba is Nyugtassa meg Isten áldott hamvait!”

Férje kebeléről szelid ifjú nő szól: „Mint kis gyermekeket, szeliden ő intett, Hogy jók és szelidek, istenfőlők legyünk — A rossz világ meg ne rontsa sziveinket. S hogy nagyká lettünk, ő vezette célra Ifjú sziveinknek égő vágyait, A társas életben mennyeit nyitván nekünk — Nyugtassa meg Isten áldott hamvait!”

Gondtalan kedélyvel játszó gyermekeknek — Vig koszorujából szól a legkisebbik: A viruló mezők legszebb virágait Hordjuk sírhalmára annak, ki itt fekszik. Édes apánk, anyánk az áldott Istenhez Buzgón imádkozni e síron tanít, S buzgó imáinkban mindennap elmondjuk: Nyugtassa meg Isten áldott hamvait!”

*) Lásd a Kolozsv. Közl. 153-dik számát.

eredményt huzhatjuk e tárlatból, hogy az ipar felvirágzásának egyik, s tán legelső kelléke, a szorgalommal párosult tehetség meg van hazánkban, s csak a más tényezők fejlődő és gyümölcsöző segélyére vár. —

A helybeli kereskedelmi és ipar-kamara, amelynek élén állani mindig szerencsémnek tartottam, így volt meggyőződve e tárlat előtt is, s ennek eredményét látva, biztonnal mindent el fog követelni, hogy az ipar és kereskedelem anyagi és szellemi segélyére szükséges eszközök és intézetek iránt eddig is lankadatlan buzgalommal tett törekvéseinek a jövőben élvezhető sikere legyen — Az ezen törekvésekhez kötött remények biztosításul nézhetni, a hon déli felében közelebb életbe lépett hitelintézeteket, a mikben csak kezdeményét kell látnunk ohajtásaink teljesülésének; s tán nem messze van az idő, midőn az ígértben már birt real tanoda, hitel-bank s vasút megvalósulását, mint ohajtásaink legfőbbjeit, s mint a magas kormány atyai gondoskodásának újabb jeleit üdvözölhetjük. — Addig nézzük a jelen tárlatot mint bizonyítékát életre valóágunknak, s zálogát egy jobb jövő reményének, a mely a most ily testvériesen kezelt fogott két intézet buzgalma, s a földmivelő és iparos osztály előre törekvő ügyekezete által lehetlen, hogy fel ne viruljon. Tartsa meg az ég a gazdaszat és ipar e testvérülését örök időre!

Vegyék a tisztelt kiállítók az őket ért kiállításokat, mint szorgalmuk méltánylásának igen csekély kifejezését, s hogy aranytermő-hazánkban értékesebb jutalmakkal nem rendezkedhetünk, ne jó akaratunk hiányának tudják fel.

Végül nem tehetem, hogy a közügy nevében őszinte köszönetet ne mondjak mindazon tisztelt hazafiaknak, a kik az ezennel bezárultnak nyilvánított tárlat létrehozásában az intéző két testületnek segítségére voltak. Tartsa meg őket az ég a hon javáért még hosszas időre?

E megéljenzt szónoklat után gazdasági egyetemi titkár t. Nagy Ferencz ur, felkezd olvasni azoknak névsorát, kik a kiállított tárgyakért ezüst és bronz-érmekek vagy dícsérő okleveleket kaptak, mi alatt a biztalmány elnöke, gr. László Miklós őmlga, az előjáruló kijelölteknek egyenkint nyújtá át az izletes borszelenczékbe zárt érmekeket, s papírsövegekbe csinosan bepakolt okleveleket. — Az ezüst és bronz-érem egyalaku, nagyobbak jóval egy keresztstallernál, s kiállításuk oly elegans, hogy bármely világiállítási érem annál elegansabb nem volt ekkor. Egyik lapján

Erdély címere díszlik koszorúval, és a gazdaszat s ipar jelvényeitől körzött. Másik lapján ezen sorok olvashatók:

ERDEMDI
A GAZDASZAT
ÉS
IPARKIALITASRÓL
KOLOZSVÁRT.
1857.

A dícsérő oklevelek is igen díszes szerkezettel, szép kiállítással kérkedhetnek.

Olvasóink előttérdekes lesz az ezüst, és bronz érmekek, s dícsérő oklevelekkel megdíszített egyének névsorát tudatnunk, a mint következik.

Ezüst éremre méltóknak ítéltek: Tisza László több nemű gabona fajáért. Bán István Kolozsvárt, jeles buzajáért. Gál János Mikfalván, gyümölcs és szőlő fajáért. Gr. Mikó Imre, lapádi piros boráért. Zsigmond Elek Kolozsvárt, lisztjéért. Tunyogi József Kolozsvárt, lematollalt selyemért. Steiner Gottlieb Brassóban, zeke posztójáért. Kis testvérek Kolozsvárt, olaj gyártmányokért. A görögényi papirgyár, merített papíráért. A kudsiri cs. vasbánya, rud vasáért. Prohászki és társa, szücs munkájáért. Rajka Péter, szecska-vágójáért.

Bronz éremre méltóknak ítéltek: Tisza László jeles repezéért. Pataki József Kolozsvárt, gyümölcséért. Hutter Sámuel Kolozsvárt, gyümölcséért. Dietrich Sámuel Kolozsvárt, gyümölcséért. Fülei István Kolozsvárt, gyümölcséért. Soltész Albert Tordán, gyümölcs és szőlőért. Mike Sándor Kolozsvárt, gyümölcs és szőlőért. Tiszt. Trittemer László Kolozsvárt, gyümölcséért. Biasini Ferencz Kolozsvárt, cselnai boráért. Reisenberger Vilmos N.-Szebenben, bogási boráért. Gr. Teleki Domokos, cselnai boráért. Az erdélyi gazdasági egyesület, miniszlői boráért. Gr. Kemény Sámuel, gerendi asszu boráért. Czaiszberger Jakab Kolozsvárt, kétszersültjéért. Medgyesi Ignác Kolozsvárt, füstölt és elartásra készített hus-élekkért. Gáman Károly Szurdokon, hamuszirjáért. Pataki Sámuel Záhán, hamuszirjáért. Voszicz Eleonora Kolozsvárt, liqueurjéért. Orendt Mihály N. Szebenben, hámaért. Atimárcz Szamosujvárt, piros kordovánért. Szentkirályi József Tordán, fekete kordovánért. Riedler János Csáki-Gorbón, lematollalt selymiért. Spaller Károly Kolozsvárt, kályha-kemenczéért. Márk Sámuel Kolozsvárt, cserép, zsendely és téglájáért. A m. vásárhelyi tégláz és cserépgyár, tégláz és cserép-zsendely készítményéért. A brassói vasbányászati egyesület, a fülei vasöntvényekért. Quast János Kolozsvárt, kerti és sebész-műszereit. Dietrich Gottlieb Kolozsvárt, kézi vízi-puskájáért. Vallepagi József Szászsebesen, gazdasági eszközeiért. Konecsni Ignác Kolozsvárt, asztalkendő és abroszáért. Kammer J. D. Brassóban, szürke-zekeposztójáért. Miesz Krisztián Brassóban, fejér halina posztójáért. Topfner György Brassóban, fejér halina posztójáért. Barabás József Egerbegen, kitiltott kenderért. Gastalter Sámuel Szászvároson, kokus-olaj szappanjáért. Stark és Cziráj Kolozsvárt, fagygyu-gyertyájáért. Tauffer Ede Kolozsvárt, butoráért.

A dícsérő oklevél és megemlézésre érdemsült névsorát közelebbi számunk hozandja.

(Folytatjuk.)

KÜLFÖLDI LEVELEZÉS.

Konstantinápoly, nov. 11-dikén 1857. — Rég elhallgatott keletnek hírhangja lapokban zengedezni; ez elnévelés egyszerű oka az vala, hogy annak harangozója egynehány hétre Prusszába ment volt, s ott élt egy magános falusi házácskában, távol minden hírtől, messze minden zajtól, idejét fordásra, a foglyok és nyulak üldözésére fordítva; de ezen hallgatás kárpótlásul ígéri, hogy majd egyszer, ha kedve kerekedendik, a Közlöny tárczája számára leirandja ezen utazását, Kiszásia egyik legszebb s legregényesebb táján át. Addig is egy kis életjelt adandó, ide jegyez néhány híreskét, melyeket ugyanhamarban össze tudajhászni.

Az itt uralgó politikai szélcsend közepett a szerbiai események vonják főképpen magokra a figyelmet, azt kétségkívül tudni fogjátok, hogy ott egy hatalmas összeesküvés fedeztetett fel, de talán felvilágosításul nem leend felesleges néhány szót annak részleteiről, s terveiről szólni.

Ezen összeesküvésben benne voltak az ország legbefolyásosabb, s legelőkelőbb egyénei, s csaknem az egész senatus; az elfogattak között vannak Stefanovich István a nagytanács elnöke s vezérőrnagy, Jankovich és Stancics ezredek, mindketten a senatus tagjai, Rajovics lovag a főtörvényszék elnöke, s több senatorok s hivatalnokok; az összeesküdtek Milos hercegtől kaptak volna pénzt, s tervök volt az uralkodó Sándor herceget, kit főképpen Ausztriávali coquetirozás, s Szerbia függetlensége elleni machinatioval gyanúsítottak, elűzni s helyébe egy más kormányt tenni.

Sokan azt is mondják, hogy az összeesküdtek a köztársaságot akarták kikiáltani, s hogy egybekötésben lettek volna az oláhországi szabadelvűekkel; de ez aligha nem egy rémkép, melylyel Európát az uniótól akarják eljeszteni.

Az ezen összeesküvésben compomitaltak mind el vannak fogva, s perök rövid időn meg fog kezdetni.

A herceg a régi senatust szétszlatla, s helyébe újat nevezett; az új senatorok között vannak Zernobaraz, Cristics, és Mestorovics.

Különben a herceg a függetlenségekre féltékeny szerbek előtt nagyon népszerűtlenné lett, s aligha nem leend szüksége trónja támogatására idegen szuronyokra rövid időn.

Az albániai kormány tudósítások szerint Abdý pasha Dibrában a rendet helyre állította, de nem kevés hajba került egy

*) Elvárjuk.

Fehzu nevű új vallást hirdető proféta vezetése alatt fanatikus csapat legyőzése. — Fehzu csak hősies ellentállás után, s miután harczenekai mind halva heverték körötte, s maga is több sebekekkel terhelve volt, adta meg magát, kit pártnokainak szuronyokba szurt fejei között lánccolva vezettek a pristina börtönbe.

Abdý pasha ezen győzelem után, s több apróbb hegyekbe vonult felkelő csapatok legyőzése után egész Alsó, és Felső-Debrát meghódította, az adót, és ujonczokat most minden ellentállás nélkül szedeti mindenütt.

Tiflisből írják, hogy a dagestani főnök (Dániel szultán, mint magát hivatalja), több harczenas törzseket egyesítve parancsnoksága alatt, megkísérelte a Damir-kapu (Vas-kapu) és a derbendi erősség bevételeit; de az ezen várban levő orosz őrizet által visszanyomtatván, a Tamasséran, és Háituki kerületre vetette magát, hol iszonyu dulást vittek végbe kegyetlen harcokkal.

Derbend az egyedüli város a káspi tengeren, mely erősséggel, s orosz őrizettel van ellátva; ezen várat, azt mondják, hogy Nagy Sándor építtette, sokan eredetét még régebbi korra viszik fel, s azt mondják, hogy azt 1-ső Darius építtette volt, birodalmát a hegyi nép beütései ellen biztosítandó. — Az ezer-egy éjszaka regéiben is előfordul mintegy Harun-al-Rasid által meglátogatott hely. — Az oroszok 1795-ben foglalták el, s a régi falakból egy hatalmas határ-várat emeltek fel.

Omer pasha néhány nap alatt elinduland Bagdába, hol nagyszerű újításokat akar behozni, mint például a Tigris és az Eufratesen gőzhajók felállítását; Meshud bey a napokban elutazott Belgiumba, ottan a megrendelt gőzhajókat elindítandó, melyek a Jó-Remény fokán át menendnek Bagdába.

Az indiai szerencsétlenek számára itten meglehetősen öszveg gyűlt össze; a szultán 1000 fontot adott, melyhez az angol követ 100-at, s családja nevében 50 fontot csatolt; ezen példát által az itten levő angolok fellekesutve egy aláírási ívet indítottak meg, melyen eddig már 1262 font iratott alá. — De végzem, mert kalamárisomból kiszáradt az újdonságok tentája.

Bakalun.

KOLOZSVÁRI NAPLO

* Örömmel hozzuk nyilvánosságra, hogy az erdélyi kölesönös jég- és tűzkarmentő társulatnál az idén biztosított vagyon-érték folyó hó 24-kén az öt millió pengő forintot már túlhaladta. E fiatal hazai intézetünknek évről-évre, ily nagy mérvekben, gyara-

mint irányoztatja a közvéleményt parthívei által, — maga is bőven szolgáltatván számukra utasítást, s épp oly bőven használnván ezek nevet, hogy a neki tetsző politikai nézeteket a nép közt elhíntse.

1830. aug. 19-dikén kezdődik e sajátos pályája, — alig tizenegy nappal trónralépte után.

Miklós császárhoz intézett levele tulajdonképp nem tartozik ide, mert — habár a felelettel együtt nyilvánosságra került, — nem a nagy közönségnek volt írva.

Az ex-herceg legszolgálatkészebb íróitollai közé tartozott bizonyos Pepin Alfons ügyvéd, kinek neve alatt a király számos philippi-cát bocsátott közre az oppositio ellen. Jutalmul könyvtárnoki állomást nyert Madame Adelaiddnál, a király testvérénél, — s 1842-ben halt meg. 1832-ben jelent meg Pepintől egy röpirat: „Az ellenzék 1832-ben”, s két kiadást ért. Ennek ellendarabja volt ugyanazon szerzőtől: „A torlaszok 1832-ben.” Végül a harmadik, és legnevezetesebb így hangzik: „Két évi uralkodás, 1830–33.” s igazoló-irat Sarransnak a juliusi forradalom felett írt könyve ellen. Mint már az 1833. aug. 16-ki „Nationale” megjegyzi, oly részletesen leírt jelenetek jönek benne elő, melyek a Neyly-kastély belsejében mentek véghez, s kétségtelen hitelesség színt viselik magukon. Ezek írója csak a király lehet. Mit akkor a „National” gyantásként mondott, most már szinte nyilvános titok.

1839-ben a már fennebb említett „Contemporain” napvilágra hozta a királyi Talleyrandhoz intézett kilencz levelét, a juliusi forradalom utáni első évekből, — melyet a „Gazette de France” nem késett olvasóival ily cím alatt közölni: „Lajos Filep egyéni politikája — magyarázva önmaga által.” Ez is az irodalom-politikai botrányokhoz tartozik.

(Vége következik.)

„De te ki vagy jámbor, fáradt ifjú vándor, Halvány arcuzattal, porlepett ruhában, — Ki oly résztvevőleg hallgatod beszédink, Mintha részed volna mindnyájunk bújában? S mig zokogva borulsz a hideg halomra — Könyekben furdódnv halvány arczaid — Velünk együtt mondd reszkető ajakkal: Nyugtassa meg Isten áldott hamvait!”

Nem csodálkozom, hogy meg nem ismerétek, Aggérfiak a kit tőrden ringatátok, — Hosszu, súlyos évek tünnek el mióta Elváltam tőletek, hajdani barátok, Hogy sorsom üzött messzeföldről jöttem, Hogy megcsókoltassam e sir hantjait, — Mert az én apám volt e jó öreg lelkész; Nyugtassa meg Isten áldott hamvait!”

Demeter Sándor.

Lajos Filep, francia király, mint író.

(Folytatás.)

Állítja továbbá Querand, miszerint Lajos Filep munkás részt vett Dumoriez emlékiratában. (Hamburg, 1794-ben). Annyi bizonyos, akkor bizalmas barátságban éltek egymással.

A már orléansi hercegnek két levelét tartalmazza egy, csak három példányban ismert könyv, (Histoire de la conjuration de L. Ph. Joseph d'Orléans — évszám nélkül, 4 kötet), 1796. aug. 15. és szept. 15-ről. Ezen az orléans-család eszkozlésére készült könyvben, az első levél abbéli szándokáról szól, miképp a forradalom alatti magatartásáról röpiratot akar írni.

A másodikban, mely valamint az első, anyjához van intézve, átküldi ennek — Amerikába utazván — ama brochure kéziratát. Erről több szó nincsen.

Enghien herceg kivégeztetési hírére, Londonban a claudall püspök vezetése alatt gyásztelenítstetelt tartottat. Az orléansi herceg, ki a püspök beszédén jelen volt, indíva érzé magát ez esemény alkalmávali érzelmeit a prelát-hoz intézett iratában *) kiönteni. Ez irat következő nevezetes helyet tartalmaz: „Az újítások idejében, vesztély nélkül létesülhetnek; de az újításoknak ellenállás nagyon gyakran végződik forradalommal.”

Tehát az elmélet itt is szemközt áll a gyakorlattal.

Ezután jö két hírneves közlemény. Egyik ama „Documents historiques.” („Történelmi adatok”), melyet a legitimista „Gazette de France” is felvett, 1841. jan. 1-jén, hasábjába, s mely nem soká külön lenyomatban is megjelent. Ezek a számúzetése alatt írt levelek. S másodszor, melyeket 1808. és 9-ben Palermo Cagliariból három Entraiques grófhoz írt. Ezeket a „Contemporaine” elsöben Lajos Filepnek el akarta adni, — de vásárt nem csinálhatván, 1841-ben Londonban kinyomatatta. Minden legitimista, bonapartista és köztársasági lap sietett utánnyomni, s több újság sajtotpért idézett általa magára.

Röpirat, a Cadix melletti Leon-sziget védelméről, s más, az angol hadsereg feladatáról, Siciliában, 1812-ben (Palermo, 1812.) töltik be első számúzetési idejének többi részét.

1815-ben, Napoleon második legyőzetésével a restauratio, mint tudjuk, a legfelsőbb virágzás állapotába jutott. Itt kezdődnek a reactionarius pártnak az orléansi herceg elleni gyanúsításai, ki nem is mert Párisba visszatérni. De midőn a jelleme ellen szánt megtámadások nagyon hevesek és palástolatlanok lettek, ki-

*) Kinyomatott a „Bibliothèque historique”-ban, Páris. 1818. T. 1. p. 279.

podása kétségbevonhatlan bizonyítványa az intézet életrevalóságának, mint szűzben tiszteltetben álló hazánk fia Kulisszák János ur ritka szakértelme, s lelkiismeretes buzgalma.

— Megjelent a kolozsvári tanárok által legálaposabban szerkesztett, s kellő csinnal és tömörséggel kiállított Latin-magyar szótár újabb füzeté, Fugito szótól Molestia-ig. Azonnal feltűnik az a figyelmes olvasó előtt, hogy minden egyes szóra, mekkora tanulmány van fordítva.

* A „Milit. Ztg.” szerint O. cs. k. Ap. Felsőge az összes fegyvernemeknél a létszám, tényleges leszállítást méltóztatott megrendelni. Hírszerint mindenki gyalogsági mérnök s tüzérszázad 25, a nehéz lovasság századonként 30, s a könnyű lovasság 40 fővel fog leszállítani. Ezen szabadsággal elbocsátások haladéktalanul életbe lépnek, s a hadseregi költségvetés ezen leszállítások által évenként 10 millió forintot megkímélnek. A katonai pótlókat bevásárlása is megszűnt.

* A szolnok-debreczeni vaspálya megnyitása nov. 19-én ünnepélyesen végbement. A díszvonat Albrecht Öcsész. Fenségevel reggeli 8 órakor indult el a pesti pályaudvartól, s csak alkonyatkor érkezhetett Debreczenbe, mert minden állomásnál egyegy új ünnepély tartóztatta fel. E miatt a fogadási ünnepélynek egy része meghusult ugyan, de azért az érkezéskor bőven kárpótolta a festői csoportozat, melyben itt a faklyák lobogó fényénél, az állványokon várakozó hölgyek szorú, s az örömradióban kitörő roppant néptömeg tünt. el. O. cs. k. Fensége díszes teremben Csorba polgármester ur fogadta üdvözlő beszéddel, mire O. cs. k. Fensége szintén magyarul felelt. A pályabeszélelési ünnepélynél a szertartást a n.-várdi püspök töltötte, és mélt. Szaniszló ur hajította végre. Este Debreczen városra négy különböző helyen vendégelte meg az érkezetteket, s 10 órakor az ünnepet egyszerű faklyásmenettel zárta be.

* Háromszékről írják, hogy gróf Miklós krasznai ügyvédjére, mely még a tavasszal leégett volt, újból felépítették, nov. 14-dikén ismét a pedig nagyobb mérvben hozzá fogtak a munkához.

* Vajda-Hunyad várának fentartására — írja a V. U. — az építészeti régiségeket kutató s fentartó központi cs. k. bizottság által tett indítványra a cs. k. belügyminisztérium nyilvánítja, hogy a fentartási költség az országos alaptól nem utalványozható, de a bizottmányra bízta, hogy az ezelőtt 3 évvel leégett várak omladozását meg legyen akadályozva. A gyülekezet azonban elhatározta, a minisztériumot újból megkeresni, hogy az legalább a beomló félben levő lovagterem beföldési költségeit utalványozza. Ugyan e lap írja, hogy a hunyadványgyeji magyarság mind inkább kezd elotlathosodni, s maholnap az ottani magyarságból „ungur” lesz.

* Bukovinában élő mintegy 400 és a moldvai s oláhországi több ezerre menő magyar protestánsokat illetőleg az „Evang. Wochenblatt” azt jegyzi meg, hogy ideje lenne már, hogy a magyarországi és erdélyi prot. superintendenciát, mint a Sz. István-társulat saját hűveire nézve, a Bukovina, Moldva és Oláhországban élő protestánsokat pártfogása alá vegye és erkölcsi s vallásos jólétükről gondoskodjék. Reméli is, hogy felszólalása nem lesz kiáltó szó a pusztában!

* (A korunkat jellemző materializmus.) F. é. aug. hóban az „Académie des sciences morales et politiques” Párisban évi ülést tartott, a melyen gróf Montalembert elnökolt és éppoly számos mint válogatott hallgatóság jelent meg. A Montalembert beszéde rendkívül nagyérdekű és tanulságos volt; sajnálatát fejezte ki a fölött, hogy nagyon utánfutkos, s e miatt súlyosdó korunkban „a magasztosabb eszmék iránti lelkesedés, a nemes szenvedély egy általánosan hiányzik. Kiemelte „az empirizmus elpuhultságát, a mely a hanyatló nemzedékeket csak arra tanítja, hogy az izlést, a morált, észteketylet, becsületet, lelkiismeretet megvetni tudja.” Miután megbeszélte a materializmust, „a melynek semmissítő hatalma irodalom, művészet és filozófia mind inkább befoly.” a filozófia, történelem és költészet újájszületéséről beszélt, a melyek az első császárság korában Royer-Bollard, Chateaubriand és Staël asszony által valóan képviselve. „Minő különbség,” kiálta fel, „a magas és szabad gondolat-járás és a jelenkor materialis érdekeinek nyomorú cultusa között!” A mostani fiatalságot „közönyösnek, elsatnyultnak, magasabb törekvésektől idegennek, érzéketlen és minden nem-közönszerű ellen bizalmatlannak, a hatalom és tömeg rabszolgáinak” nevezte, s e szigorú ítéletet mondá fölülte; „Az ember azt hinné, e a fiatalság a fáradalomtól kimerült, mielőtt küzdött volna; bátorlanná tetteit vesztélyek által, a melyekkel daczolni nem mert; nyugalom után vágyakozik, a melyet nem érdemel meg; egy pillanatnyi biztos esztendőért minden jöhető jöbről lemond.” „Ifjak és öregek,” így végzé beszédét a szónok, „mi mindnyájan meg kell, hogy vessük ez aljas, szervilis lelkiállapotot. Nekünk nem szabad büntársáknak lenni, a kiket a val fognának valódni, hogy korunk erkölcsi és értelmi súlyosodásának okai vagyunk. Ne hagyjuk keblünkben kialudni a benső tüzet,

világot és melegséget, akaratot és életet. Vessünk bátor tekintetet a goromba, frivol érdekekre, s midőn a mult dicsőségét tisztelettel elismerjük, fordítsuk vágyainkat és törekvéseinket egy jobb jövő felé.” — Bizonyára oly szavak ezek Franciaországból, a melyek bár viszhangra találnának mindenütt, a hol az emberek legalább sejtelemmel bírnak arról, hogy az élet anyagi élvezet kívül, van valami nemesebb, magasabb is még!

Nemzeti színház. (*) Minden igaz honfi-kel, a mely nemzeti irodalmunk és művészetünk szentségétől át van hatva, kétségkívül érezni tudja azon tiszteletet és részvétet, a melylyel a magyar színművészet amaz előcsatárait iránt kell viseltetnünk, a kik Thaliánk bölcsőjét rengették, a nagymenyű kis csesemőt szívok melegével táplálták, mint gyors fejlődésnek indult növendéket a kezdeményezés göröngyös pályáján gyöngyöden vezetgettek, ugyszólván: ölben vitték előre, néha sanyaruság és részvétlenség közepett, egy jutalmát csak a jó tett érdemében kereső anya hősiességével ápolták, védtek, növelték, hogy mint serdülő ifjut adhassák át egy újabb nemzedéknek. E pályatörő érdemek közül csak kevesen vannak, a kik már az élet színpadáról is nem tűntek le. E kevesek egyike Székely József né asszony, egy lelkes, művelt, tisztességes hölgy, a kit az Isten még soká éltesse! Ki az, a ki legalább köztiszteltetben álló nevét ne ismerne! Mi csak kegyelettel tudjuk azt említeni, s midőn a mult szerdai (nov. 25-ki) előadásról akarunk szólni, a melyből a tisztá jövedelem fel részét az igazgatóság említett koszorús, agg színészneknek felajánlta, nem tudjuk elég melegen fejezni ki méltánylásunkat Langh B. ur kegyeletének hasonló nyilvánításáért. A közönség szép számmal jelent meg e „jótékony előadás”, a melynek tárgyát Szigeti József „Szerelm és örökség” című két felvonásos eredeti vígjátéka választotta. Tövesztett felfogás lenne azonban tölünk, ha azért, mert ez jótékony előadás vala, fölmentetnek éreznők magunkat azon kötelesség alól, a melyet színházunk érdekében elvállaltunk, s legkevésbé is tartózkodnánk a dicséretes kiemelése mellett, elhallgatni a megróvándót. Először is nem magyarázhatjuk meg magunknak, hogy miféle fogásnak nevezzük azt, hogy a „Szerelm és örökség” a színlapon, mint „gróf Ráday Gedeon által kitűzött 40 arany pályadíjnyert vígjáték” figurál! Tévedésről itt szó se lehet, mert e cím alatt a melegséget még akkor se fogadhatnók el, ha a színlapot a legutolsó statista írta, nem pedig Beke, a titkár, a ki irodalmi stílyel nem dicsekedhetik ugyan, de mint színész és színházi titkár, legalább a színműrodalom kitüntetett termékeit kell, hogy ismerje! Egyébiránt a felelősség itt főleg a színezgatózóra hárul, a ki, hasonló mystificationnal épp egy eljátszhatja hitelt, mint lastanként mind inkább felboszantja a közönség nemesebb érzésű részét, ha „Két anya gyermek”-féle darabokat hoz színpadunkra, s az otromba kétértelműségeket, a minő a „Szerelm és örökség”-ben is előfordul, továbbra is a színpadról lehanganzi hagyja, hogy a mi szelved erkölcsű, s hála Istennek! még el nem fricziódott hölgyeink pirulva legyenek kénytelenek pólusokba visszavonulni, vagy éppen a színházat boszusan odahagyni. Kolozsvár se nem Páris, se nem Kaposztás-Nyék; ezt jól jegyezzük meg! Itt nem kis feladat repertoirt csinálni, s mivel mi, kétségkívül, jobban ismerjük Kolozsvár közönségét, mint Langh B. ur, nem mulasztók el még első czikkünkben egész jó akaratú figyelmeztetni legalább arra, hogy a mi trivialis, annak itt nincs kelete. Ugyan mibe került volna kihagyni a „Szerelm és örökségben” előforduló obsitos huszárnak azon mondatát, a hol oly durva cynizmussal említtetik egyszerre a remonda csikó és a leány. A kifejezés maga olyan, hogy nem is idézhetjük a maga formájában, hanem csak célozunk rá. Egyébiránt ily nemű megróvándó kétértelműség e két felvonásban csak kettő van. Lám! oda jutottunk már, hogy ha az egész darab nem hemzseg hasonló gyalogságoktól, már meg kell dicsérnünk a szerzőt. Egyébiránt a legjobb akarat mellett se tudjuk, mit dicsérjünk meg e vígjátékban, a mely inkább gyöngye boházat, erőtetett, hamis helyzetekkel. Tulajdonképp vígjátéki elemet edes-keveset találunk benne, mint boházat pedig szintén szegény. Az utolsó jelenet, a hol Zarándiné alakoskodó fia oda viszi, hogy nemcsak pofot ígér neki, de végre botot is fog rá, s üti, se nem vígjátéki, se nem boházati, hanem Isten tudja miféle jelenet. Annyi bizonyos, hogy sérti az emberben mind az aesthetikai, mind a morális érzést. Tagadhatlanul egy fia, a ki annyira megelégedik magáról, hogy anyját oly bszantó, nevéseges, lealázó helyzetbe hozza, mint Árpád urfi, megérdemli, hogy pofot, s botlást kapjon. Ez pszichologia. De e fia magaviselete oly érzést kelt a nézőben, a mely nem vígjátéki, tehát tövesztett hatás. Kár lenne ily darabnak a 40 aranyos kitüntetés, bár mennyire gyöngék legyenek is vígjátékirodalmunk termékei! Az előadás különben sikerült. Hirtling M. (Flóra), Gyulai (Bátori), Langh B. (Árpád), Szabó Krisztina (Zarándiné) mind jól, összevágólag játszottak. Csütörtökön (nov. 25.) Kisfaludy Károly 4

felvonásos vígjátéka adatott, s a mi különösen két szereplő érdeme, e darab előadása is jól sikerült. Gyulai (Lombay) remekelt, seszó „remekelés” nem olcsó nálunk. De azon ügyes felfogás, művelés játék, a melylyel Gyulai ezeste az inspector jellemét festé, igazi művészetnek nevezhető, a mely mindig megragadja a közönséget, a minthogy megis ragadta, s tapsokra indíta mindnyájunkat. Nota bene: mi nem igen szoktunk tapsolni. A másik kitűnő szereplő Hirtling Mari (Köröndi Lina), a ki szintén helyes felfogással és szabatosan játszott; de hahat meg mondan, nem markolt olyan mélyen a jellemfestői feladatok tömkelegébe, mint Gyulai. Mindamellett szabatosan, s egy jelenetében, a mely tapsokban is részesült, művészi nekimelgedéssel játszott. — Ez alkalommal egy fiatal, még kezdő színésznőt látunk Lidi jelentékenyebb szerepében föllépni. Ez Bánhidi Emilia, csinos színpadi alak; hangja tisztá, s mint látszik, hajlékony; ha színpadi otthonosságot szerez magának, s lesz kinek tanácsaira hallgasson, akár „fényes jövőt” is mérünk ígérni. Csak bátorság, csak tanulmány!

Pénteken a színház zárva. E napon mint szintén hétfőn is, nálunk rendezés nincs előadás. Ez már hagyományos szokás Kolozsvárt, ámbár jó előadások bajosan farszathatnak ki lelkes és művelt közönségünket.

Gabona ár. Nov. 26-ról 1857. Bécsi-mérője p. p. Tisztabúza 3 frt 18 kr. Egygubza 2 frt 34 kr. Rozs 2 frt — kr. Árpa 2 rtf 56 kr. Zab 48 kr. Török. 2 frt 4 kr. Pityóka 56 kr.

KÜLFÖLD.

— A francia császár vendégei Compiegne-ből már mind elutaztak, maga a császár s császárné is eddig már Párisban vannak. Hübnér báró és Djemil bey mindvégig nem kaptak meghívást a compiegne mulatságokba, holott ezek a követek is szintoly salon- vagy vadászatkepek lettek volna, mint bármelyik más követ. Az angol követ társalgott legelőbbet a császárral, lord Cowley s Walewzski gróf voltak a leghosszasabb időre meghívott vendégek, s mint bizonyost állítják, hogy köztük a Dunafejedelemség kérdése irányában tárgyalások folytak. Csak az a nagy különös, hogy a mely hatalmakat a dolog legjobban illet, a mely hatalmak nélkül az meg se lehet, azoknak képviselői Hübnér báró és a török követ mindvégig nem kaptak meghívást Compiegnebe. Miután némi előzetes megállapodás történt a francia s angol kabinet közt, hivatnak meg az orosz s porosz követek is, ekkor, mondják, valamely középúthban egyeztek meg a Dunafejedelemség ügyében, és legújabb hírszerint Fould államminiszter londoni utjának főfeladata abból áll, hogy ez ügyben vég-egyezményhezvonlir Angliával.

— A helyzet nagyon bonyolodott és ingadozó a dunai fejedelemségekben; mindemellett Párisban igen felindultak azon újabb, oda Bécsből érkezett híren, hogy a dunafejedelemségi ügyek forradalmi jellemet kezdenek fölvenni, s azt jegyezték meg, hogy ezen hírt csak a politikai ármány gerjesztette, hogy a fejedelemségek megszállása indokolva legyen. Ezen szándok ellenében azonban fölemlítik a francia lapok, hogy a párisi kötvény 27-dik czikke így szól: „Ha a fejedelemségek belnyugalma fenyegetve vagy veszélyezve volna, a magas porta értekezni fog a többi szerződő hatalommal, hogy minő rendszabályok által tartassék fenn, vagy állíttassék helyre a törvényes rend. Fegyveres beavatkozás nem történhetik meg előzetes egyezmény nélkül ezen hatalmak között.”

— A „K. Z.” egy bécsi levelezése szerint, Palmerston lord jegyzéket küldött volna Kopenhágába, a melyben a dán minisztériumot, hivatkozva a lipcei consúl Ward és Hogdes által Holsteinbentett nyomozásukra, engedékenységre szólítja fel. A jegyzék, mint hallatszik, meglehetősen éles kifejezésekben volna szerkesztve, és a dán kabinetet, daczára Francia- és Oroszországnak, mégis némileg gondolkodóba ejtheti. Különben a kis dán hatalom még mindig erősen tartja magát, s fogja is ezen magatartását követni mindaddig, míg a függő vitálykérdés egyedül a jog terén marad.

— A holstein-lauenburgi ügy nagy német fontossággal kezd előremen-

ni. A szövetséggyűlés későn ér mindenre, mint a vén leány. A berlini „Zeit” jelenti, hogy az ez ügyben alakított szövetséggyűlési választmány jelentéstétele Bajorországra van bízva. „Most — ugymond a Zeit” — mindenekelőtt az orog fenn, hogy a többi német kormány Ausztriának és Poroszországnak eddigi eljárásával teljesen összehangzólag nyilatkozzék. Ily értelemben kell felfognunk azon körülményt, hogy a választmány Bajorországot bízta meg a jelentés tételével, s így az első tisztán német államot választá a közvetlen ügyvitel közlönyévé. „A „Zeit” szerint a szövetség eddigelé még sehonnán se tapasztalt beavatkozási kísérletet.

— Konstantinápolyból írják: nov. 4-ről. Az itt eddig csak az oroszokat illető gyűlölet ki kezd terjedni azok szövetségére, a francziákra is. Sokan tartanak attól, hogy a dunai fejedelemségekben véres harcok fog kifejlődni; ez értelemben látszik intézkedni a török kormány is. Jogai védelmére körleveleket bocsát ki; de e mellett készül is nagyban. Minden zászlóalj 800 emberről 1000-re szaporíttatik; az ujon föllállított vadász-zászlóaljak egymásután indulnak a Duna felé. A seregbe, a kibocsátott hálthumayun ellenére is, alig vesznek fel keresztényt. Emiatt baj is volt Libanon vidékén, hol a keresztény törzsek az adót megtagadták s a helyett ujoneczokat akartak adni. Mint nov. 14-ről írják,

— Albaniában összeesküvést fedeztek föl, melynek vizsgálatára Konstantinápolyból külön bizottmány küldetett Skutariba, mely már 400 gyanust hallgatott ki. Állítják, hogy több szerb bujtagató került hurokba, kik a népet felizgatni s az adó megtagadására bírni igyekeztek; Bosniában is fogtak el ilyeneket. Ezekből azt kezdik gyanítani, hogy a Belgrádban fölfeledezett összeesküvésnek még is lett volna nagyobb kiterjedése is. Az izgatottság Bosniában, Albaniában és Hercegovinában igen aggasztó. A porta küldött ugyan mindenhová katonaságot s több elfogatásokat is eszközöltetett; de kétkednek, hogy az elégséges lesz a lecsillapításra.

— A montenegrói határszérlől jelentik: Pop Pero, montenegrói pap, a hercegovinai falukban gyűléseket tart a főnökkel, s hirdeti nekik egy jövő délszláv birodalom iránti álomlátásait. A lakosság között találkozott néhány hived, de Sutorinában csak kevés rokonszenvre talált, mivel itt török helyőrség van. Az ottani török parancsnok katonát kért Trebinjából, kik f. hó 2-kán csakugyan megérkeztek s az őrséget megerősíték. A montenegróiak visszahúzóak.

— Sz. Pétervárról írják: A remény, hogy dec. 18-kán (a meghalt Miklós csár névnapján) a jobbágyság jövő állapotára vonatkozó ukáz meg fog jelenni, a császár hazajövele óta csaknem bizonyos. A seregleszállítás szoros egybefüggésben van a jobbágyság eltörlésével, mert sok ily szabad embernek hazajövele már magában elegendő a községekben változást idézni elő. A főnehézség abban áll, miként változtassák az eddigi fejadót földadóvá, s miként rendezzék a bér szerződést úgy, hogy ezáltal a tulajdonképp birtokos patriarchalis tekintélye rövidséget ne szenvedjen.

UJ POSTA.

— A „kölni lap” szerint a nov. 20-án Stambulból Marseille-be érkezett magán-udósítások megerősítik a híreket azon nagy izgatottságról, mely Moldva- s Oláhországban, és az ezekkel határos török tartományokban uralkodik. A nevezett porosz lap mákaesul állítja azt, a mit a távirda Párisból azóta megczafolni igyekszik, t. i. hogy a Dunafejed. ideiglenes kormány kikiáltását minden pillanatban várják. Stambulban emiatt nagyon aggodva, erős haderesapatokat küldtek a Duna felé. A szilisztriai őrség 12 zászlóaljjal erősített meg, s általános az hiszik,

hogy a törökök a legelső mozgalomra, mely Moldovában vagy Oláhországban történik, ezen tartományokat meg fogják szállni. Ezen seregmozdulatokról f. hó 11-ről kelt levelében a „Pays“ perai tudósítója is emlékezik. Azonban nem hiszi, hogy azok a dunai fejedelemségek ellen volnának irányozva, hanem az idézte elő, hogy nagy összeesküvést fedeztek fel, minek székhelye Belgrád, s mi Thessalia-, Rumélia- és Bolgárországban el volna terjedve, s mi-ben a görög papság nagyon compromittálta magát.

Ezen hírek — mint a „Köln. Ztg.“ írja, rossz hatást szültek Párisban, annyival inkább, mivel az egész dolog az unio elleninek érdekében történik.

— A levantei posta szerint nov. 14-n még Stambulban volt Omer pasa, más — vagy legföljebb harmadnapra azonban bizonyosnak tartották Bagdadba indulását, mely esetben nem valószínű azon hír, hogy a fejedelemségek ellenében összevonandó figyelő sereg élére fog állani.

— A Porta a suez-i földszoros átmetszését illető fermán kiadását, a Vörös-ten-

ger bejáratánál fekvő Perim sziget viszszaadásától föltételezi, melyet az angolok elfoglaltak.

— Keleten a muzulmán népségek egyre vásárolják a löport és fegyvert. Sok ágbaga van a keleti kérdésnek, s készülnek kell főleg a keletieknek arra, hogy vagy egy jó feleletet adjanak, ha megszólítják.

— A Bukarestben levő francia consul azt írta Párisba, hogy az oláhdi-vánban zavaros jelenetek fordultak elő; hozzátéve azonban, hogy a köcsend nem volt megháborítva, s remélhetőleg nem is fog.

— Montenegró, mint látszik, a leginkább kifejlődött, megtámadásra kész délszláv politika tüzhelye, hol azon éjszakai hatalom izgatása, mely magát a keleti egyházvédelemnek tekinti, hétről-hétre élénkebben nyilvánul. E tüzhelyből talán nemsokára — erőszakosabban, mint valaha történt — fegyverrel kitűrik Herczegovi-nát. A fekete hegyekben éppen most előfordult sok kivégzés, mint hírlík, szoros kapcsolatban van a vladikának ezen megszervehető terveivel. Minden arra mutat, hogy ő el akarja utóból tenni a népebeli előkelő-

ket, kik nem hagyták magokat az új tervekbe behonyolítani.

— Frankfurtból, nov. 19-dikén írják: „Hivatalosan közlik, miképp a tege-napelőtti szövetségülésben a lauenburgi panaszokra vonatkozólag elhatározottak, a dán kir. kormányval közölni és reá bízni, vajjon és mennyiben tartásáról észszerűnek valamely újabb nyilatkozatot, mely a hercegségek alkotmányi viszonyainak kilitásban levő közös megfontolásánál tekintetbe volna veendő.

— A „N. Pr. Ztg.“ mint igen fontos és érdekes tudósítást közli Londonból, hogy az angol kabinet határozottan Holstein és Németország részére nyilatkozott.

— Mainzban a lőpor fellobbanása által okozott kár 5 millió forint. Hiteles adat szerint halva maradt: két osztrák, kilencz porosz katona, tizennyolcz polgári személy; nehéz sebet kapott háromszáz polgári személy, kilenczvenöt osztrák, hetvennégy porosz katona.

— A turini „Staffeta“ írja: Napolyban egy éjjel négyszáz embert fogtak be, összeesküvés gyanúja miatt. A nevezett

lap szerint, a nápolyi rendőrség ezen összeesküvésről Mazzini közölgéséből, az „Italia e Popolo“ lapból értesült.

— A „Journal des Debats“ a piemonti választások eredményéről megjegyzi: „Bizonyosnak hiszik, hogy az új kamarák többsége szabadelvű, de egyszersmind mérsékelt, s józan gondolkodású leendő.“ A Belgiumban fölmerült események, s a piemonti választások eredménye, összeköttetésben tekintve, igen jellemző mozzanatai a nap történelmének.

NYILTPOSTA.

Zandirhámra előfizettek II. Az irónál m. Czako Józsefnek assz. Borosnyai László ur ivén Szolnokban. Hegedűs Antal, Toik Máttyás, Borosnyai László, Borosnyai Béla, Reviczki J. Filőp Péter, Horánszki János urak. Békessy Márk ur ivén Tolnai Gábor, Donáth Párkás, Erzsényes Elek és Békessy Márk urak — egy-egy példányra.

Bécsi börze. november 24-dikén. Erd. urbéri papir 78 1/2. Magyar urbéri papir 79 1/2. Nemzeti kölcsön 82 3/4. Arany darabja 4 fr. 58 1/4 kr. Ezüst 8 1/4.

Tulajdonos és felelős szerkesztő: BERDE ÁRON.

HIVATALOS HIRDETÉSEK.

Urbérkárptólási löke-utalványozás.

A kolozsvár-megyei cs. kir. törv. szék f. é. nov. 5-ről 10,141 sz. a. tudatja, hogy 1) Décei Pálnak rödi és fejedű: birtoka után 2744 eft. 56 1/4 kr. 2) báró Bornemisza Ignácznak alsó detreheimi, irooki (?), mező-tóhái birtoka után 28,696 eft. 25 kr. 3) Endes Lajosnak magyar-fratái és oláh-gyéresi birtoka után 1803 eft. 59 kr. kárp. löke és járuléka van utalványozva. A követelések beadandók 1858 január 24-keig. Targyalása márt. 26 dikán d. e. 9-kor.

A dézs-megyei cs. k. törv. szék f. é. nov. 3-ról 5068 sz. a. tudatja, hogy 1) gr. Bethlen

Károlynak bethleni, felső-körtvélyesi, kis és nagy-kájáni, alsó-oroszlói, szeszármái, almás-alyai (?), bátoni és malomi birtoka után 57,191 eft. 59 3/4 kr. 2) Petrován Onuczának és István-nak ploppsi birtoka után 195 eft. 3) gr. Bethlen Eszternek zálhái, alsó-hagymási és magyar-décei birtoka után 7038 eft. 41 kr. 4) gr. Karacsai Józsefnek csöményi birtoka után 5082 eft. 6 3/4 kr. kárp. löke és járuléka van utalványozva. A követelések beadandók 1858 január 30-áig Targyalása ápril 1-jén d. e. 9-kor.

A dézs-megyei cs. k. törv. szék f. é. novemb. 10-ről 53 sz. a. tudatja, hogy 1) Pelei István-nak kolczéri birtoka után 1417 eft. 49 1/4 kr. 2) gr. Kemény Samuelnek sajó-udvarhelyi, szász-bresei, alsó-egresi, kocsi, magos-martí, virágos-

bereki, magyar-nemegyei, oláh-nemegyei, oláh-nemeti, tóhái, csepáni, priszlopi és luskai birtoka után 82,771 eft. 49 1/4 kr. 3) Majthényi Danielnak cserneki birtoka után 909 eft. 39 kr. kárp. löke és járuléka van utalványozva. A követelések beadandók 1858 január 30-áig. Targyalása ápril 2-kán d. e. 9-kor.

A kolozsvár-megyei cs. k. törv. szék f. é. nov. 5-ről 10,137 sz. a. tudatja, hogy 1) a n. enyedi reform. collegiumnak m.-déseai birtoka után 10,763 eft. 4 3/4 kr. 2) Décei Pálnak m.-köblői birtoka után 506 eft. 2 1/4 kr. 3) N... Károlna, Csiki N... nének aranyos-lónai birtoka után 1061 eft. 40 kr. 4) Kolozsvári Sándornak pusztá-egresi birtoka után 316 eft. 5 1/2 kr. kárp. löke és járuléka van utalványozva. A követelések

sekk beadandók 1858 január 27-keig. Targyalása márt. 29 kén d. e. 9-kor.

A k.-fejérvár-megyei cs. kir. törv. szék f. é. nov. 2-ről 3495 sz. a. tudatja, hogy 1) Kozma nna özv. gróf Mikó Károlynának hosszszutelki birtoka után 431 eft. 48 kr. 2) Pávai Sándor árvinak, Pávai Emmának és Istvánnak, (Vajna Elek gyámsága alatt) forói birtokuk után 919 eft. 15 kr. 3) Csiki Károlna özv. Ticsa János-nának miháczfalvi birtoka után 304 eft. 54 1/4 kr. 4) gróf Teleki Sam. Ferencnek gombási és ampolyceai birtoka után 10,230 eft. 9 3/4 kr. kárp. löke és járuléka van utalványozva. A követelések beadandók 1858 január 20-áig. Targyalása márt. 19-kén d. e. 9-kor.

(303)
772 1857.

Haszonbér árverési hirdetmény

A kolozsvár kerületi mgos cs. k. pénzügyigazgatóságának folyó 1857 ki november 20-ról 11,338. 1857. sz. alatt kibocsátott rendelete következtében, a kolozsmonostori k. alapítványi uradalom gazdasági hivatala iródájában, folyó évi december 4-én délelőtti hivatalos órákban, köz-árverés útján, a többet ígérőknek, következő haszonbéri tárgyak lesznek haszonbérbe adandók:

a.) olozsvárt, a b. m. gyar-utca piaczori szögletén Fiscus név alatt esmeretes emeletes épület föld-színi részén lévő szeglet bolt, azon épület alsó kapuja melletti raktárral; melynek fölkiállási összege — a ház költségei aránylagos térítési összegben kívül 655 ft. 3 kr. pp. Haszonbér ideje kezdődend 1858-ki május 1-sőjén S tartand három évekig 1864-ki április végéig.

b.) Kolozsmonostoron, a vámház név alatt esmeretes épület, mely két lakszobából áll, konyhával és pinczével ellátva, a föld-hid mellett; fölkiállási összege 64 frt. — kr. pp. Haszonbér ideje 1858-ki január 1-től 1858-ki december végéig egy évre terjed.

Bérvágók, a kitűzött fölkiállási összegnek 10%-vel (mely bánat pénzül szolgálend) ellátva, írt helyen és időben meg jelenni fölhívatnak. A többet ígérők bánat-pénze az uradalmi

pénztárba maradand, a haszonbéri biztosítékba betudandó; a többi árverezők bánat-pénze, az árverés beárasa után visszasz. adatand.

Fenn kitűzött bérbe-adandó tárgyak állapotáról bérvágók szerezenek maguknak kellő esmeretseget, semmi e tárgybani utolagos mentesség el nem fogadtathatván.

A szerződés bővebb föltételeiről értesítést vehetni Kolozsmonostoron az uradalom gazdasági hivatala iródájában, naponta a hivatalos órákban; de az árverés kezdete előtt is föl olvastatandanak. A k. alapítványi uradalmi gazdasági gondnokság. Fölzsmosonostoron november 26-kán 1857.

(300)

11,475. számhoz.

Hirdetvény.

160,000 — 240,000 mázsa sónak a tordai sóaknától a maros-portusi sóráktárig szállítása biztosítása végett, a felsőbb helybehagyás fentartása mellett f. 1857. évi november 30-kán a cs. k. sóhivatalnál Tordán szóbeli árlejtés fog tartatni. Az áresökentés végett kiállandó szállítási bér egy mázsa kő vagy hulladék-porsótól a tordai sóaknától a maros-portusi sóráktárig 40 az az, negyven pengő krajczár lesz.

A fennbéli számokban kifejezett 160,000-től 240,000 mázsig terjedhető sómennyiséget 1857-diki december havától kezdve 1858-diki június végéig Maros-portusra kell tenni, még pedig oly

formán, hogy a kialakult mennyiségnek kétharmadát 1858-diki mártius végéig, egy harmadát pedig június végéig kell helyre szállítani.

A vállalkozók erejéhez képesti kisebb mennyiségekre is elfogadtatnak az ajánlatok.

Minden árverő köteles az árlejtés előtt azon összeg 5%-tőlát bánatpénzül letenni, mely az átvállalandó mennyiség és a minden másáért követelt fuvarbér után jár s az elnyerő ezen 5%-tőlát további 5%-val egészítend ki biztosíték gyanánt.

A bánatpénz úgy, mint a biztosíték készpénzben, vagy nyilvános hitelpapírosokban is lehet (az utóbbiakat a bécsi börze folyama szerint számítva,) vagy megvizsgált és a pénzügyiségi föl ellogadtatónak talált záloglevelekben, még pedig akár mindjárt az árlejtés alkalmával, akár pedig valamelyik cs. k. pénztárnál, mely utóbbi esetben az illető cs. k. pénztártól kiadott letéti nyugtárvány az árlejtő bizottmányának átadandó.

Azon árlejtőknek, kik a vállalatához nem jutnak, a bánatpénz mindjárt az árlejtési tárgyalás bekezdése után vissza fog adani.

A vállalkozónak a kőson 1 procentnyi, a porsón pedig 1/2 procentnyi szállítási fogyas és a terhes szekerek vámmentessége jövő-menő utjokra engedtelik, magától érte: ha a szekerek üresen jönnek vissza, k lönben a vám fizetendő.

vállalkozó akár magános, akár valamely község, tartozik mindjárt az árlejtés bekezdése után, az árlejtési jegyzőkönyv és a szerződés

bélyegzésére kellő bélyegdíjakat készpénzben letenni.

Ezen árlejtésre írásbeli ajánlatok is elfogadtatnak. Minden íly ajánlat 15 kros bélyeggel ellátandó és melleje a bánatpénz, vagy egy cs. k. pénztár letéti nyugtárványa csatolandó, ezenkívül egy bizonyítvány az elért önállóság és jó rendben álló vagyoni állapotról.

Az íly ajánlat a tordai sóhivatalhoz bekulendó íly felirattal: „Ajánlat sószállításra a tordai sóaknától a marosportusi sóráktárig“ (Anbahn zur Salzverfrachtung von der Saline Thorda bis zur Lagerstätte Marosporto) és az árlejtés kezdete előtt be nyújtandó.

Minden írásbeli ajánlatokat csak a szóbeli árlejtés után nyit fel a bizottmány.

Ha egy írásbeli ajánlat ár-kínálata egyenlő valamelyik szóbeli ajánlattal, úgy az elsőseg a szóbeli ajánlaté.

A szállítási feltételek szigorú megtartásáért a vállalkozók biztosítékuk és ingó s ingatlan vagyoniuk egész összegével kezeskednek. A többség fentartja magának a tárgy egyes részleteire vagy az egészre tett ajánlatokat helybehagyási és az egész tárgyra, vagy annak nagyobb részére vállalkozó kötelezi magát, csekélyebb — a kedvezőbb ajánlatokból fenmaradó mennyiségnek is ugyanazon föltételek alatt átvételére.

A cs. k. pénzügyi járási igazgatóságtól.

Kolozsvárt, 1857-ki nov. 17-kén.

MAGÁN HIRDETÉSEK.

(302) (1—3)
Haszonbéri hirdetmény.

Italárlási-jog.

E folyó év dec. 9-kén délelőtti 9 órakor az urasági italárlási-jog Öbrázsa, Ó-Cseszve s Miháczfalva községeiben, árverés útján a legtöbbet ígérőknek a tövisi plébánia épületében haszonbérbe fog adatni.

Az árverés föltételei valamint alólírtnál Öbrázsan: egy ügyvéd tek. Sipos Pál urnál K.-Fejérvárt; föltszítelendő plébánus Macskási János urnál Tövisen; kereskedő Kovrig Tivadar urnál Balázsfalván megtekinthetők, mely helyeken szabályszerű írott ajánlatok (Offertek) is elfogadtatnak bészárolag dec. 6 dik napjáig.

ANVANDER ANTAL.

(270) (7—12)
A legujabban feltalált és egy cs. k. szabadalommal kitüntetett

Padozat-fényesítési máz

fő raktára van

BARABÁS KÁROLY özvegye fűszer-kereskedésben.

1. E máz azon tulajdonsággal bír, hogy nemcsak kemény vagy is talaj, hanem puha deszkából készített padozatra is egyformán használható sat

(301) (2—3)
Eladó-ház.

Az óvárba 252-dik szám alatt levő ház eladó. Értekezni lehet a piacon az Ákoncz István házánál az első emeletben; minden nap 9 — 12 óráig délelőt.

(294)

(3—4)

Valódi porcelán edényeit

ajálja
Szenkovits Márton

belső közép-utca 462 szám alatti

raktárában

u. m. különféle asztali- kávés- és theás terítékeket, aranyozva és a nélkül, 6 és 12 személyre nagyszerű választékkal. Dejeunek 1 és 2 személyre, úgy szintén egy háztartásnál sz. ksegelt mindenféle edényeit és számtalan luxus tárgyait nagyon illendő ár-jegyzék mellett.

(290)

(3—3)

Eladó rész-jóságok.

Értekezhetni árúk fölül tulajdonos gr. Teleky Miklóssal, urbéri kárptólási kötelezvények is elfogadtatnak.

1. Kozárvár, Dézs mellett. 2 Záprotz. 3. Ketsed-Szilvás. 4. Felső-Lunkuj, Szilistse, a volt

Zaránd-megyében. 5. Spring, Szeredahely mellett. 6. Balástelke, Medgyes mellett. 7. Almás, a volt Hunyad-megyében. 8. Sárd, Sz. Lőrincz, ugy. 9. Vajába, Somoslon és Csukán erdő részek a volt Maros-Székben. 10. Ders, a volt Udvarhely-székben. 11. Kolozsvárt, a b. király-utczában a 36-dik számú emeletes-ház. 12. Maros-Vásárhelytől, a poklos utczában egy emeletes-ház.

(249)

(4—4)

Proháczi és Társa Londonból.

Lakásukat Kolozsvárra tevén át, ajánlják legdivatosabb készítményeiket, minők: Legujabb divatu boárok 2 ftől 10-ig. Victorinek 3 ftől 12-ig. Mántillak 30 ftől 60-ig. Minden rendű Muffok 3 ftől 60-ig. Itt még nem látott Afrikai bőrből kész lt Muffok 10 ftől 12-ig. Biber férfi mellények 22 ftől 30 ft. Biber sapkák 40 ftől 12-ig. Vízitől átnem ázható tengeri kutya kabátok 36 ftől 45-ig. Biber kesztyűk, lábkosarak 5-ftől 8-ig. Különbféle férfi kabátok 35 ftől 110 ft. Minden alaku bundák 32 ftől 120-ig. És mindenemü bőrök nagyobb mennyiségben.

A vásárló delnök és uraságok fenczimzeti kere. kedésünkben tehetik szíves megrendeléseiket Vidékről jövő megrendelések a meghatározottár megküldése mellett pontosan teljesítetnek. Mindenféle szűcs portékák kitisztítatnak,

megújítottanak vagy becseréltetnek a legutányszerűbb árron.

(291)

(3—3)

LENTNERFÉLE

TYUKSZEM — tapasz kapható Wolff J. gyógyszer-tárában Kolozsvárt és Wolff G. gyógyszer-tárában Tordán. Három darab 12 kr. pp. — Tizenkét darab utasítással 42 kr. pp.

(262)

(5—6)

Földabrosz.

STEIN JÁNOS-nál Kolozsvárt és WIT-TICH JÓZSEF-nél M.-Vásárhelyt kapható

Erdély-nagyfejedelemségnek helyszinü különmemü és postaföldképe

4 táblában, a legujabb politikai és törvényszéki felosztás szerint. Ára 3 ft. vászonra huzva csi-nos tokban 5 ft. p. p

Nyomatott az ev. ref. főtanoda nyomdájában.